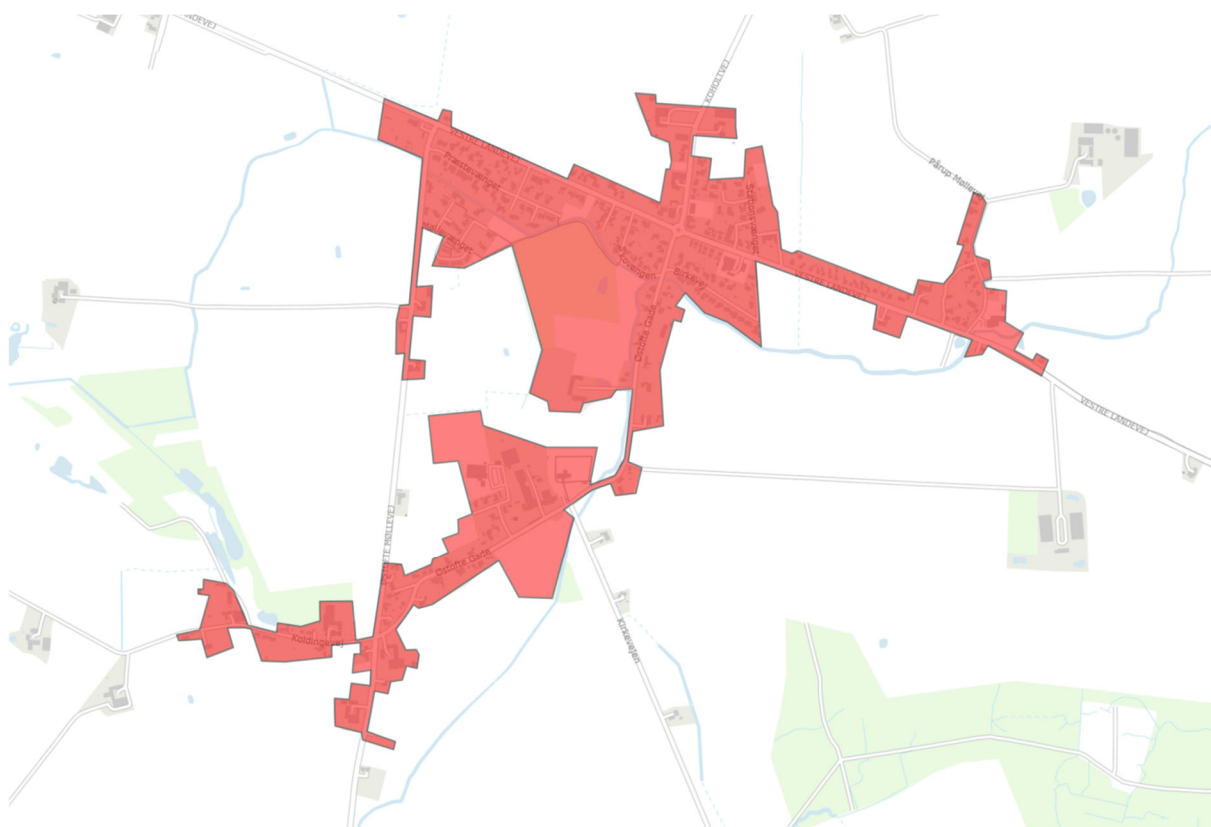

Landsbybeskrivelser til strategisk landsbyplanlægning

Landsbybeskrivelse af Nørreballe

Nørreballe er en landsby med 478 indbyggere (2023), beliggende 21 km øst for Nakskov og 7 km nordvest for kommunesædet Maribo.

Nørreballe hører til Østofte Sogn. Østofte Kirke ligger i den nordøstlige ende af den tidligere landsby Østofte, som Nørreballe, efter Danmarks Statistiks definition, er vokset sammen med, da der er under 200 meter mellem bebyggelserne. Så Østofte er nu en bydel i Nørreballe. Det er den tidligere landsby Pårup også.

Landsbyen ligger i landzone, og er en del af landsbyklyngen Midt Lolland. Den har en kirke, en dagligvarebutik og et hotel.

Befolkningssammensætning

Med 58% ligger Nørreballe i den høje ende i forhold til antal af beboere i den arbejdsdygtige alder 18-64 år, andelen af 6-17-årige er også høj (13%), hvorimod antallet af 80+ er lav (5%)

Med 4% flere mænd end kvinder, er kønsfordelingen nogenlunde balanceret.

Befolkningstallet har været faldende igennem en længere årrække, og siden 2000 har antallet af fraflyttere også været lidt større end tilflyttere. Cirka halvdelen af tilflytterne kommer fra andre kommuner (53%) og bor alene (51% - i den lave ende). En stor del flytter i ejerbolig (63%). 54% af fraflytterne forbliver i Lolland Kommune.

Det seneste år har der været en positiv stigning på 2% i antallet af indbyggere i Nørreballe.

Civilsamfundskraft

Østofte-Nørreballe bylaug mener, at Nørreballe med tilbuddet om børnepasning, skole og idræt er attraktiv for den moderne børnefamilie der vil bo i en mindre by, men samtidig med gode tilbud til en travl familie.

Bylauget synes det frivillige engagement er godt. Der er 12 foreninger af varierende størrelse. De to største er klart ØGIF – Østofte Gymnastik og Idrætsforening med 170 medlemmer. ØGIF tilbyder gymnastik, fodbold, løb, badminton og crossfit. Der er samtidig et godt socialt samvær. Og så har man i de sidste 20 år selv stået for at kridte fodboldbaner.

ØHH - Østofte Hillested Håndboldklub med 140 medlemmer er den anden store idrætsforening. ØHH har i mange år været en markant håndboldklub på Sydhavsøerne. Som en del af ØHH er der et loppeudvalg, der står i spidsen for en meget stor gruppe frivillige som hvert år afholder det største loppemarked på Lolland og syd Sjælland.

Østofte-Nørreballe bylaug repræsenterer byens borger og hver forening har en repræsentant i bylauget. 9 foreninger hører til i byen og de har tilsammen 613 medlemmer. Østofte Hallens Cafeteria- ØHC bruges flittigt når der er sport i hallen, og viser sig derfor som et naturligt samlingssted.

Der er cirka 35 virksomheder i byen. Den største har cirka 30 ansatte og ellers er det enkeltmandsvirksomheder og op til 15 ansatte. Der er ikke decideret industri, men tømrer/ entreprenør, værksteder, bilforhandler, vognmandsforretning, sundhed, hotel, dagligvarer, gartneri og landbrug.

Østofte Hallen og fodboldbanerne omkring hallen kan der dyrkes idræt. Desuden er der etableret et udendørs crossfit træningsanlæg. ØGIF løbeklub benytter sig ligeledes af de mange smukke løberuter der kan laves i skovene nær Nørreballe

Bylauget synes klyngesamarbejdet er godt. Første arrangement var med Kandis i Stokkemærke, som gik meget flot. Nu er de i klyngesamarbejdet i gang med at planlægge

en dag omkring Østofte Landsbyordning, kirken og den nye vilde bypark. Klyngesamarbejdet har fået skolen og skolebestyrelsen med i samarbejdet, hvilket glæder dem meget.

Landsbybeskrivelsen af Nørreballe passer i store træk med den opfattelse de der bor der har. Civilsamfundskraften er stærk, og det beviser befolkningssammensætningen også. Der er en høj andel af børnefamilier, og det kan helt klart tilskrives at der kan tilbydes børnepasning, - dagpleje/ vuggestue- børnehave, SFO og skole fra 0- 6 klasse med lige nu 118 elever. Der er en idrætshal som skolen benytter. Alt dette er samlet under Østofte Landsbyordning. Ellers er det byens to store foreninger der bruger hallens timer. Fælles for de to foreninger er at det er nemt at fastholde børnene så længe de går i skole i Østofte, men at en del børn stopper når de skifter skole til Maribo efter 6 klasse. Det viser klart hvor vigtig skolen er for lokalsamfundet og foreningslivet.

Der er en god og stærk frivilligheds kultur i Østofte- Nørreballe, det beviser de mange foreninger og tilbud. Det er dog en udfordring af finde helt nye frivillige. Bylauget mener, at de skal passe på at det ikke altid er de samme der skal løse opgaverne.

Sidste år kunne TV2 Øst fortælle at det i Østofte- Nørreballe er det sted i Danmark man ejer sit hus i længst tid, i gennemsnit 14,5 år. Og det er ikke fordi man ikke kan sælge huset, det er fordi man er glad for at bo i Østofte- Nørreballe. Der er mange frivillige ildsjæle der hvert på bruger mange timer på at sikre at de fortsat har en god og aktiv by at bo i. Og for at sikre at de også om 10 og 20 år stadig er den by man bor længst tid i. Ikke fordi man ikke kan komme væk, men fordi man gerne vil blive. Bylauget håber at den strategi Lolland Kommune skal til at lave for landsbyerne, vil hjælpe dem med denne opgave.

Boliger

I Nørreballe er der 255 boliger, og både andelen af tomme boliger (7%) og flexboliger (3%) er lavt. De fleste boliger er beboet af ejer (73%) og andelen af parcelhuse er med 89% ret højt. Husstande med 3, 4 og flere beboere ses ligeledes i større grad, hvilket også forklarer en højere andel af huse i størrelsen 120-159 m².

Service

I Nørreballe er der ikke så langt til dagpleje/vuggestue, børnehave, skoler og sportsfaciliteter da disse findes i Østofte. Andre faciliteter så som gymnasium, bibliotek, dagligvarebutik og læge forefindes i Maribo, der ligger 7 km fra landsbyen.

Infrastruktur og tilgængelighed

Med 7 km til Maribo og ca. 5 km til motorvej og togstation (Ryde St.), vil man i Nørreballe opleve, at der er kort distance til motorvej og station. Der er dagligt busforbindelser med timedrift til både Maribo (12 minutter) og Nakskov (30 minutter).

Natur

Nørreballe er omgivet af marker, og den nærmeste strand er ved Bandholm, 5 km derfra. Der er både adgang til stisystemer og lysåben natur i Nørreballe. Nærmeste større skov ligger 1,7 km fra landsbyen.

Varme

I Lolland Kommunes Varmeplan fra 2017 er Nørreballe beskrevet som en olielandsby, hvor en stor del af bygningerne havde oliefyr. Efterfølgende er der kommet fjernvarme til området, og halvdelen er blevet tilkoblet. 26% af bygningerne har elvarme/varmepumpe, 11% har biobrændsel og de sidste 13% (34 bygninger) har fortsat oliefyr.

Kategori, virkemidler og målsætning

Nørreballe er karakteriseret som en bosætningslandsby.

I en bosætningslandsby er der få eller nogle servicetilbud, og landsbyen oplever enten en stigning i antal indbyggere eller tilflyttere. Den ligger typisk i tilknytning til de større færdselsårer i kommunen og er som boliglandsbyerne typisk den største landsby i et større opland.

Udviklingen af kommunens landsbyer drives generelt af borgere, erhvervsliv og det lokale foreningsliv. Lolland Kommune ønsker generelt at understøtte udviklingen af landsbyerne med den kommunale planlægning og landzoneadministrationen, hvor det kan lade sig gøre under hensyn til natur, miljø, landskab og naboer.

For at understøtte udviklingen af bosætningslandsbyerne er der fokus på at skabe de bedste rammer for yderligere bosætning, men også mindre erhvervsudvikling herunder detailhandel. Der kigges derfor positivt på at ændre og udvide rammerne for boliger og erhvervsliv. Lige som de rekreative arealer skal kunne udvikle sig og i et vist omfang arealer til offentligt formål.

Siden 2020 har der været langt flere tilflyttere (271) end der har været fraflyttere (213). Størstedelen (54%) er flyttet til Stokkemarke fra andre steder i Lolland Kommune og størstedelen af fraflytterne (60%) er også blevet i kommunen.

Civilsamfundskraft

Stokkemarke Beboerforening ser sognet, svarende til postnummer 4952, som landsbyens naturlige opland, men ønsker også at nævne betydningen af transittrafikken på den landevej, der går gennem Stokkemarke, og giver ganske mange kunder til handelslivet.

Beboerforeningen opfatter det frivillige engagement som værende stort. De mener at have 500 – 600 medlemmer af foreninger i byen, og foreningerne forestår en lang række arrangementer. Det gælder navnlig Stokkemarke Beboerforening, SUF, Brugsforeningen, Pensionistforeningen m.fl. Stokkemarke Beboerforening har medlemmer i Stokkemarke og dens omegn. Beboerforeningen forestår en række arrangementer, vedligeholder grønne områder og blomsterkasser, samt opsætter flaggale på flagdage. Desuden er der sammenslutninger af private (uden CVR-nummer), der bl.a. står for fællesspisning, nørkling, cykel- og gåture.

Beboerforeningen er ikke bekendt med de enkelte foreningers antal medlemmer, men mener, at der tilsammen er 500-600 medlemmer af foreningerne. Nogle af det antal tæller dobbelt, fordi de vil være medlem af flere foreninger.

Der er 13 virksomheder i byen.

Der kan dyrkes idræt i Stokkemarke Sportshal.

Landsbyklyngesamarbejdet fungerer, dog kun med Søllested, Stokkemarke, Keldernæs og Østofte som deltagere. Landsbyklyngen har udgivet en orienteringsbrochure om sports-, fritids- og kulturfaciliteter i området. Samt en udendørs koncert i Stokkemarke med 700 deltagere i august 23. Der er planlagt et stort naturarrangement i Østofte til eftersommeren 2024. Arrangementet er henlagt til Østofte for at brede aktiviteterne ud over hele landsbyklyngens område.

Klyngesamarbejdet fungerer, men det er beboerforeningens håb og tro, at det bliver bedre i takt med at landsbyklyngen laver arrangementer og tiltag, som kan tiltrække beboerne i området.

De ser det frivillige engagement som noget særligt i byen. Ud over det ovenfor nævnte, var der for eksempel 75 frivillige hjælpere til friluftskoncerten i august. De ser ligeledes byens grønne områder, bl.a. Mejerigrunden med shelterplads som aktiver for byen.

Mindre godt er fraværet af kommunale institutioner og arbejdspladser. Prioriteringen af købstæderne efterlader et tomrum i landsbyerne. Landevejen ses som et aktiv, men de savner cykelsti til Østofte, idet der er nogle farlige strækninger på vejen.

Der er intet nybyggeri i Stokkemarke, og intet incitament til det. Der burde være grunde, som der kan bygges på, bl.a. nogle af de grunde, hvor der er revet huse ned, men også nogle få nye byggegrunde.

Boliger

Ud af de 247 boliger i Stokkemarke er en tredjedel lejeboliger og 55% er ejerboliger, de resterende 12% står tomme, hvilket svarer til gennemsnittet af tomme boliger i de 8 landsbyer. Kun 2% er flexboliger.

Siden 2010 er der nedrevet 9 boliger, men de sidste 5 år er der kun nedrevet to. Landsbyen ligger i den lave ende hvad angår antal byggesager (15%). Både husstandens størrelse og boligernes alder ligger meget gennemsnitligt. Boligernes størrelse er overvejende mindre end i de andre landsbyer.

Service

Flere servicetilbud ligger i Maribo, herunder læge, gymnasium, private pasningsordninger og bibliotek, der er dog et bibliotekspunkt i Dagli'Brugsen i byen og sportsfaciliteter i Stokkemarke Hallen. Dagpleje/vuggestue, børnehave og skole findes inden for 5-6 km.

Infrastruktur og tilgængelighed

Placeret næsten lige mellem de to hovedbyer, kan man vælge enten at tage bussen til Nakskov (23 minutter) eller Maribo (19 minutter), hvortil der køres i timedrift. Afstanden til motorvejen er 10 km.

Natur

Stokkemarke ligger i skovlandskabet men er primært omgivet af marker, og der er både adgang til stisystemer og lysåben natur. Nærmeste større skov ligger indenfor 2 km, og den nærmeste strand findes i en afstand af 9 km.

Varme

Stokkemarke Fjernvarmeværk er et privatejet fjernvarmeværk, der forsyner omkring 160 af de 231 bygninger i landsbyen.

Ud af de ca. 70 forbrugere, som fyrer med andet end fjernvarme, har 28 oliefyr, og disse kan potentielt forsynes kollektivt.

Kategori, virkemidler og målsætning

Stokkemarke er karakteriseret som en bosætningslandsby.

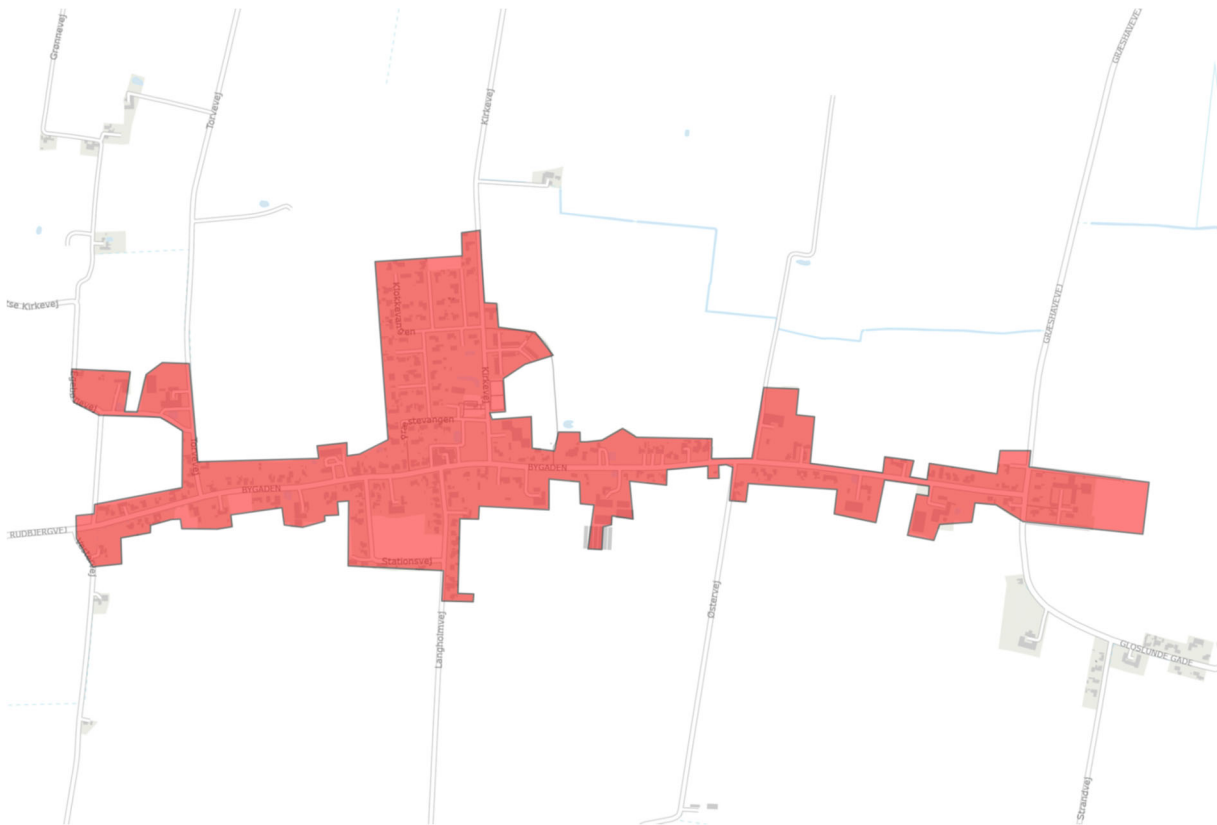
I en bosætningslandsby er der få eller nogle servicetilbud, og landsbyen oplever enten en stigning i antal indbyggere eller tilflyttere. Den ligger typisk i tilknytning til de større færdselsårer i kommunen og er som boliglandsbyerne typisk den største landsby i et større opland.

Udviklingen af kommunens landsbyer drives generelt af borgere, erhvervsliv og det lokale foreningsliv. Lolland Kommune ønsker generelt at understøtte udviklingen af

landsbyerne med den kommunale planlægning og landzoneadministrationen, hvor det kan lade sig gøre under hensyn til natur, miljø, landskab og naboer.

For at understøtte udviklingen af bosætningslandsbyerne er der fokus på at skabe de bedste rammer for yderligere bosætning, men også mindre erhvervsudvikling herunder detailhandel. Der kigges derfor positivt på at ændre og udvide rammerne for boliger og erhvervsliv. Lige som de rekreative arealer skal kunne udvikle sig og i et vist omfang arealer til offentligt formål.

Landsbybeskrivelse af Dannemare

Dannemare er en by på Lolland med 391 indbyggere (2023), beliggende 11 km sydøst for Nakskov, 18 km nordvest for Rødby og 26 km vest for Maribo.

Det meste af byen hører til Dannemare Sogn, men den østligste del hører til Gloslunde Sogn. Dannemare Kirke ligger midt i Dannemare. Den blev indviet i 1897 efter at den tidligere kirke (undtagen koret) var brændt i 1895. Gloslunde Kirke ligger i landsbyen Gloslunde, som Dannemare er tæt på at vokse sammen med.

Landsbyen ligger i byzone, og er en del af Landsbyklynge Sydvest. I Dannemare ligger der en dagligvarebutik, et pizzeria og en antikvitetshandler.

Befolkningssammensætning

Den aldersmæssige fordeling af de otte landsbyer viser at Dannemare har lidt færre indbyggere i aldersgrupperne 0-5 år, 6-17 år og 18-64 år, og er samtidigt topscorer med 16% i aldersgruppen af 80+. Der er lige mange mænd og kvinder i byen.

Siden 2020 har der været 6 fraflyttere flere end tilflyttere, og det seneste år har Dannemare oplevet et fald i antal indbyggere på 4% svarende til 15 personer.

Civilsamfundskraft

Dannemares opland kendetegnes bedst ved en del landbrug samt ved sommerhusområderne, hvor der er stor aktivitet især fra april til oktober. Der er mange foreninger med frivillig indsats, som hver især bidrager til sammenhold og aktivitet.

Byen har et landsbylaug og nogle mindre foreninger som er beboerorienteret. F.eks. Kulturroen hvor der arbejdes på en mere målrettet forening "Borger og Kultur Dannemare". Derudover er der 9 grundejerforeninger i sommerhusområderne. Byens borgere oplyser at der er 19 forskellige foreninger i byen, der tilsammen har 2.373 medlemmer. Nogle af disse må dog formodes at være gengangere. Når man vil samles, så bruges forsamlingshuset, det tidligere kommunekontor og Rudbjerghallen.

16 virksomheder har til huse i Dannemare og dets opland.

Der kan dyrkes idræt i Rudbjerghallen som udover hallen har et motionscenter, og udendørs boldbaner, tennisbane og OCR-bane. Men også parkanlægget ved kirke/brugsen, hvor der årligt bliver afholdt "Børnenes dag" og Dannemare bliver "mangedoblet", kan bruges til idræt.

Mht. klyngesamarbejdet næves det, at klyngen arbejder på at etablere en mellemfinansierings-pulje. Det er intentionen, at den kan bruges, når foreninger f.eks. vil søge fondsmidler, men ikke har råd til selv at lægge pengene ud. Derudover arbejdes der på at oprette et fælles hus, hvor man kan dyrke foreningslivet, i den forbindelse også udbygning af hallen, så den kan bruges til f.eks. yoga.

Byen lykkedes med at opretholde foreningslivet ved hjælp at mange frivillige. Men de vil gerne arbejde på en mere aktiv og synlig "Dannemare" (det arbejdes der på) bl.a. med at se muligheder, hvor de er i dialog med kommune og hvor der kan søges midler igennem fonde. Landsbyen lykkedes ikke med at få bygget huse på de solgte byggegrunde, men de vurderer at grundene kan blive attraktive når Lolland Kommune lykkedes med udviklingen af kommunen og Femern forbindelsen etableres.

Boliger

Dannemares andel af flexboliger (2%) og tomme boliger (7%) er forholdsvis lav, og de 34 % lejeboliger er i den høje ende. Over halvdelen af bygningerne er bygget efter 1960, og siden 2000 er der bygget 25 nye huse i Dannemare. Landsbyens andel af huse med kun 1 beboer er høj (46%), og den ligger også i den høje ende hvad angår antal byggesager (43%).

Ud af de 14 boliger (6%) der er revet ned siden 2010, er de 3 revet ned indenfor de seneste 5 år.

Service

Landsbyen har både dagpleje/vuggestue og bibliotekspunkt. Nærmeste sportsfaciliteter findes i Rudbjerghallen (3,6 km), men ellers ligger de fleste servicetilbud inden for en afstand på 9-11 km, de fleste i Nakskov.

Infrastruktur og tilgængelighed

Der er timedrift til Nakskov og turen tager 21 minutter. Der er også timedrift til Maribo og den tur tager 45 minutter. Fælles for dem begge er dog, at de ikke kører i weekenden. Der er 10 km til togstationen (Søllested) og 20 km til motorvejen.

Natur

Dannemare ligger i naturtypen slettelandskab og de regionale cykelruter løber igennem landsbyen, herudover har indbyggerne 3 km til en større skov og 6 km til stranden.

Varme

I Lolland Kommunes Varmeplan fra 2017 er Dannemare beskrevet som en olielandsby, da 142 bygninger (64%) har oliefyr, 48 bygninger har elvarme samt 33 har anden individuel varmforsyning som f.eks. fastbrændselsfyr eller varmepumpe.

Antallet af oliefyr er i 2023 faldet til 99 (44%).

Der findes flere muligheder for at etablere en eller anden form for kollektiv forsyning baseret på CO₂-neutralt brændsel i Dannemare. Byen ligger dog forholdsvist langt fra de allerede etablerede varmegærker i Søllested og Nakskov, hhv. 11 km. og 13 km.

Kategori, virkemidler og målsætning

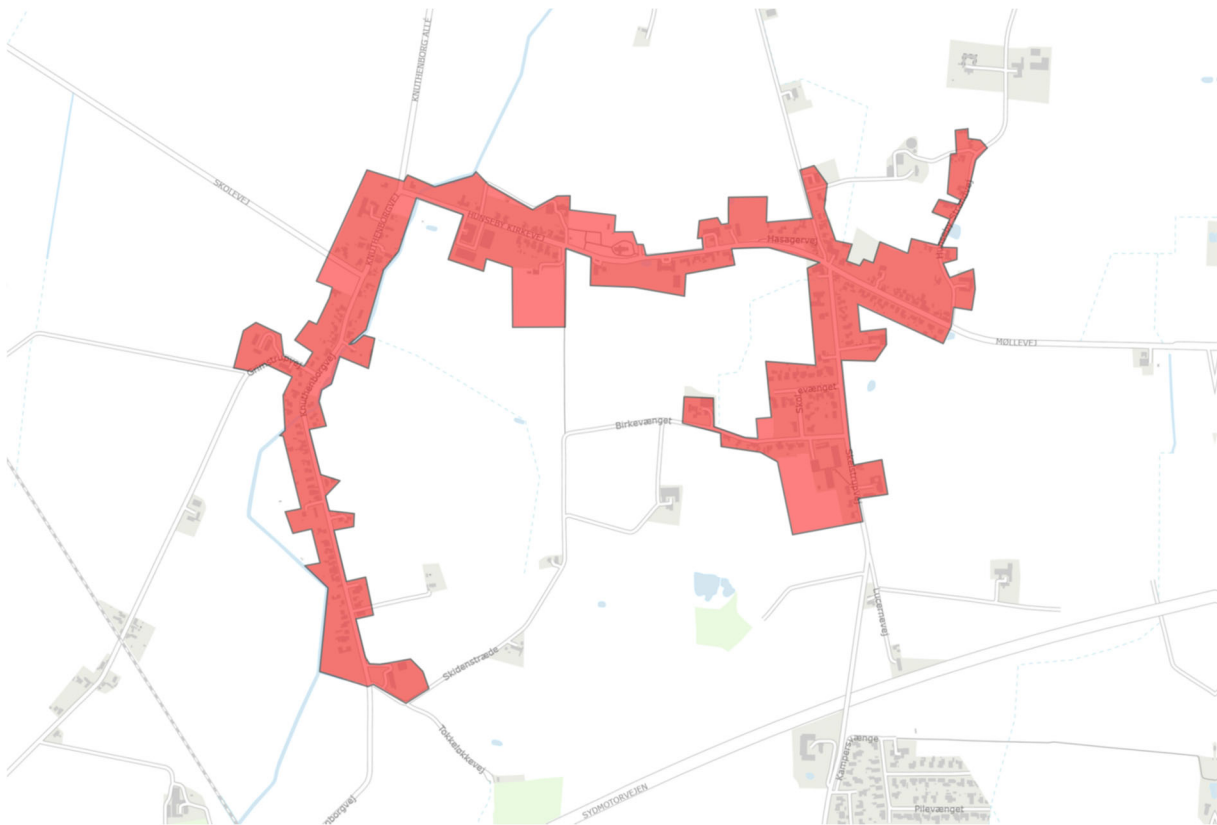
Dannemare er karakteriseret som en boliglandsby.

En boliglandsby har oftest få servicetilbud og man oplever generelt et fald i antal indbyggere, og/eller større fraflytning end tilflytning. Der er relativt langt til de større byer i kommunen og typisk er der relativt langt til de større færdselsårer. Boliglandsbyerne er typisk den største landsby i et større opland og det naturlige centrum for en række aktiviteter i området.

Udviklingen af kommunens landsbyer drives generelt af borgere, erhvervsliv og det lokale foreningsliv. Lolland Kommune ønsker generelt at understøtte udviklingen af landsbyerne med den kommunale planlægning og landzoneadministrationen hvor det kan lade sig gøre under hensyn til natur, miljø, landskab og naboer.

I boliglandsbyerne er der fokus på at aktiverer den eksisterende bygningsmasse og skabe udvikling inden for de eksisterende rammer.

Landsbybeskrivelse af Hunseby

Hunseby er en landsby på Lolland med 384 indbyggere (2023), og den er beliggende i Hunseby Sogn ved Sydmotorvejen, tre kilometer nord for Maribo, syv kilometer øst for Nørreballe og otte kilometer vest for Saks København.

Landsbyen ligger i landzone, og er en del af landsbyklyngen Midt Lolland. Hunseby Kirke ligger i landsbyen, og der er ingen dagligvarebutik.

Befolkningssammensætning

Sammenlignet med de andre syv landsbyer og Lolland Kommune generelt, så er befolkningen kendetegnet ved en høj repræsentation i aldersgruppen 0-5 (5%), 6-17 (16%) og 18-67 (57%) år, og en lavere andel af de 65-79-årige (16%) og 80+ (6%).

Befolkningstallet har været faldende igennem en længere årrække, også det seneste år (3%), men siden 2000 har der været et større antal tilflyttere end fraflyttere. 25% af tilflytterne har været under 18 år, og kun 2% har været over 65 år. Størstedelen af tilflyttere flytter i ejerbolig (63%), og de fleste fraflyttere forbliver i Lolland Kommune (57%).

Boliger

Blandt Hunsebys 204 boliger er andelen af flexboliger (3%), tomme (8%) og nedrevne

(4%) boliger i gennemsnittet. 2/3-dele af boligerne er beboet af ejer, og der er en lav andel af lejeboliger (17%).

En stor andel af boligerne er bygget før 40'erne (58%), og kun 29% af boligerne er bygget efter 1960.

Service

Hunseby bærer præg af, at den ligger 3 km fra Maribo, hvor de forskellige servicetilbud findes. I landsbyen er der dog en dagpleje/vuggestue.

Infrastruktur og tilgængelighed

Den korte afstand til Maribo betyder også, at der kun kører skolebus til Maribo, fire gange dagligt. Afstand til togstation eller motorvej er hhv. 4 og 4,5 km.

Natur

Santiago Pilgrimsruten løber igennem Hunseby, og Hunseby strand ligger fire km mod nord. Den nærmeste adgang til skov og sø er i Maribo.

Varme

Ud af landsbyens 209 bygninger er de 155 (74%) tilsluttet fjernvarmeværket. 14 bygninger svarende til 7% har oliefyr.

Kategori, virkemidler og målsætning

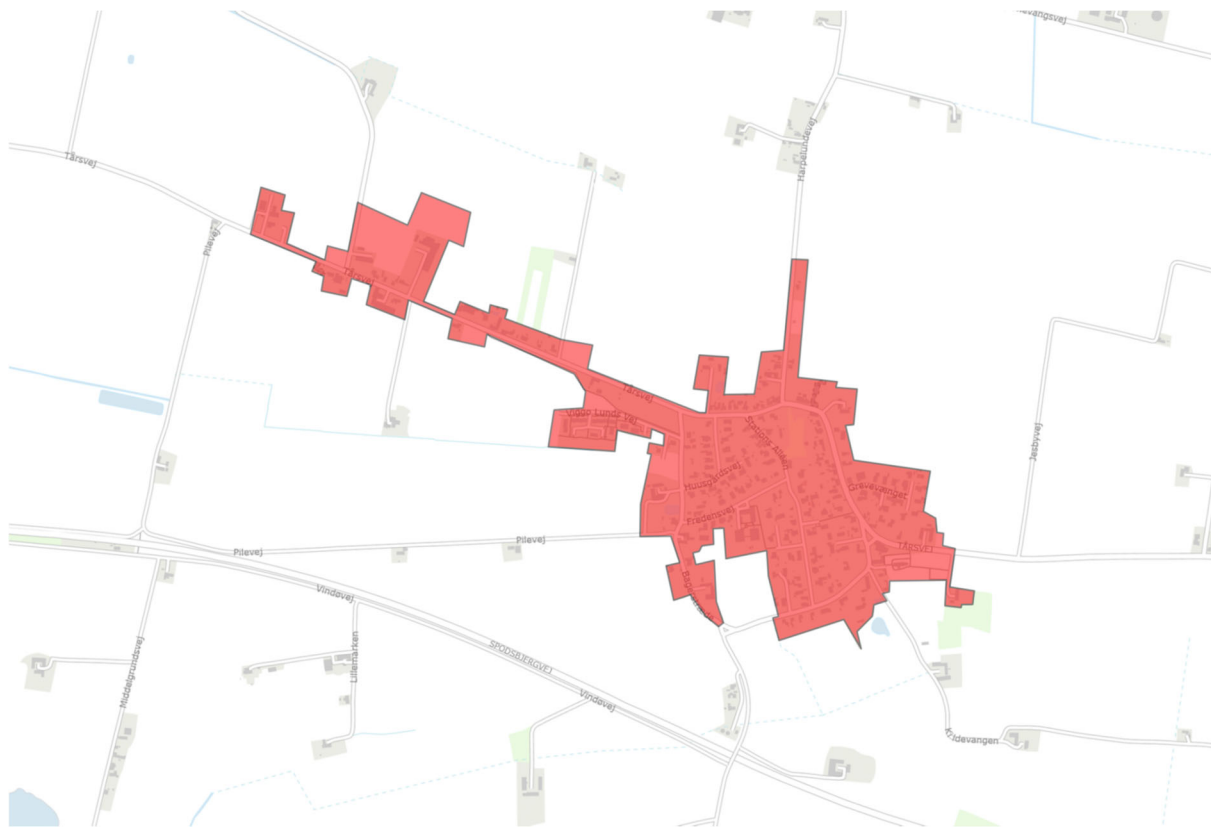
Hunseby er karakteriseret som en forstadslandsby.

I en forstadslandsby er der ingen eller få servicetilbud. Her bor man på landet, men man bor samtidig tæt på de offentlige og private servicetilbud der er i hovedbyerne.

Udviklingen af kommunens landsbyer drives generelt af borgere, erhvervsliv og det lokale foreningsliv. Lolland Kommune ønsker generelt at understøtte udviklingen af landsbyerne med den kommunale planlægning og landzoneadministrationen hvor det kan lade sig gøre under hensyn til natur, miljø, landskab og naboer.

I forstadslandsbyerne er det særligt udviklingen af boligområder og bosætningstilbud, der er fokus på, samt rekreative arealer.

Landsbybeskrivelse af Sandby

Sandby er en landsby med 356 indbyggere (2023), beliggende 5 km øst for Tårs, 7 km nordvest for Nakskov og 32 km vest for Maribo.

Landsbyen hører til Sandby Sogn, og Sandby Kirke ligger i den sydøstlige ende af byen. Der er 3 herregårde i sognet: Asserstrup 2 km mod nordøst samt Frederiksdal og Stensgård tæt på Lollands vestkyst.

Sandby ligger i byzone, og er en del af Landsbyklyngen Nordvest Lolland. Der er en kirke, og nærmeste dagligvarebutik er i Skovbølle, der ligger 3 km fra Sandby.

Befolkningssammensætning

Der er en lille overvægt af mænd, og andelen af folk over 65 år er også lidt højere end gennemsnittet.

Befolkningstallet har været faldende igennem en længere årrække, men siden 2000 har der været 28 flere tilflyttere end fraflyttere, og det seneste år har der været en stigning i antal indbyggere på 3% svarende til 11 personer. Størstedelen af fraflytterne forbliver i Lolland Kommune (74%).

Civilsamfundskraft

Beboerforeningen 4912 oplyser at Kulturhuset i Sandby har 24 foreninger der tilsammen udbyder et væld af muligheder for aktiviteter.

Idræt: Fodbold, badminton, gymnastik, yoga, fitness, linedans, folkedans. Desuden musikværksted med 2 bands, papirklip, banko, foto, 3 kortklubber, mandeklub, maling, legestue for 3-5-årige deltagere helt fra Sydsjælland, kabaret, dart, 4 håndarbejdsgrupper, eftermiddags- og aftenklub, madklub for enlige samt streamingforevisninger fra Århus Universitet.

Klyngesamarbejde har de ikke været særlig gode til at dyrke i det kommunale regi. De har mere brugt mange kræfter på at modtage og integrere alle deres foreninger. Altså et lokalt klyngesamarbejde.

Kulturhuset er med kommunens velvilje blevet stedet, man opsøger hvis man føler sig ensom i hverdagen. Her knyttes mange venskaber. Folk hjælper hinanden i stor stil. Alt det er de lykkedes med.

Hvad de ifølge beboerforeningen derimod ikke er så gode til, er at få de yngre generationer interesseret i fællesskabet og aktiviteterne i huset. Selv de aktiviteter, der henvender sig til børn, vækker ikke den store interesse.

Efter at skole og daginstitution er lukket og børnene og de unge er spredt ud på forskellige skoler og lignende, kender de ikke mere hinanden. Der arbejdes med planer om at bringe nogle middelaldrene sammen for at få nye input til aktiviteter. De er alle meget glade for netop deres landsby. De mener Sandby har meget at byde på, men at den trænger til en gang oprydning og forårsrengøring hvis den skal tiltrække nye borgere.

Boliger

Blandt Sandbys 218 boliger er der kun 5 flexboliger (2%), og siden 2010 er der nedrevet 16 huse, hvoraf de 7 er nedrevet inden for de seneste 5 år.

Over halvdelen af boligerne er bygget før 1940, og kun 29% er bygget efter 1960. I 74% af boligerne bor der ikke flere end 1 eller 2 beboere.

Service

Sandbys servicetilbud ligger i gennemsnit 6-8 km fra landsbyen, og de fleste tilbud ligger i Nakskov.

Infrastruktur og tilgængelighed

Infrastrukturmæssigt ligger Sandby indenfor gennemsnittet i forhold til afstande fra de valgte landsbyer til større byer og togstationer, mens motorvejen er 30 km væk. I hverdagene er der busforbindelse til Nakskov med timedrift fra kl. 06-18, turen tager 13 minutter, men der køres ikke i weekenden.

Natur

Klosterruten, der er en vandrerute fra Nykøbing F. til Tårs L. løber igennem Sandby. Der er 2,5 km til større skove, og der er 5 km til nærmeste, officielle strand.

Varme

I Lolland Kommunes Varmeplan fra 2017 er Sandby beskrevet som en olielandsby, da 141 bygninger (65%) har oliefyr, 55 bygninger har elvarme samt 21 har anden individuel varmforsyning som f.eks. fastbrændselsfyr eller varmepumpe.

Antallet af oliefyr er i 2023 faldet til 108 (53%).

Der findes flere muligheder for at etablere en eller anden form for kollektiv forsyning baseret på CO₂-neutral brændsel i Sandby. Byen kan forsynes med varme fra Nakskov via en transmissionsledning. Afstanden fra Sandby til Nakskov er ca. 6 km.

Kategori, virkemidler og målsætning

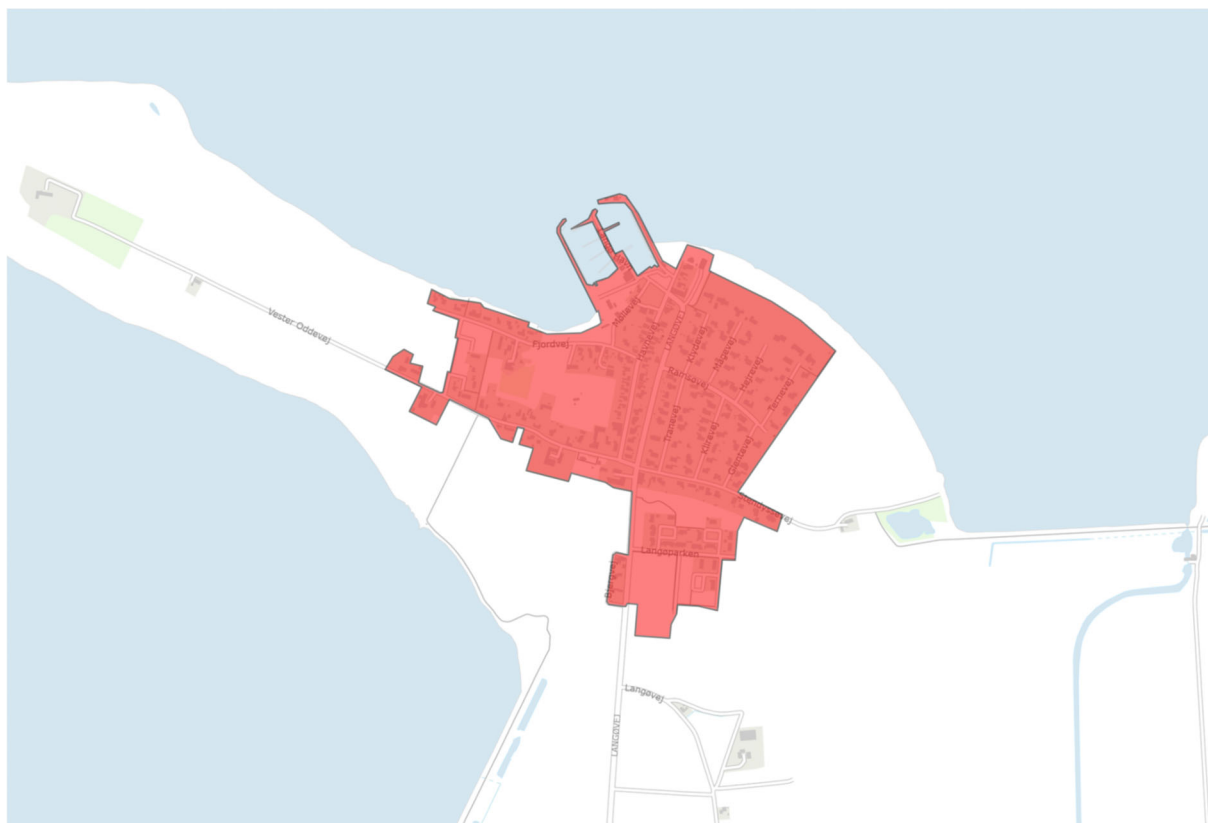
Sandby er karakteriseret som en bosætningslandsby.

I en bosætningslandsby er der få eller nogle servicetilbud, og landsbyen oplever enten en stigning i antal indbyggere eller tilflyttere. Den ligger typisk i tilknytning til de større færdselsårer i kommunen og er som boliglandsbyerne typisk den største landsby i et større opland.

Udviklingen af kommunens landsbyer drives generelt af borgere, erhvervsliv og det lokale foreningsliv. Lolland Kommune ønsker generelt at understøtte udviklingen af landsbyerne med den kommunale planlægning og landzoneadministrationen, hvor det kan lade sig gøre under hensyn til natur, miljø, landskab og naboer.

For at understøtte udviklingen af bosætningslandsbyerne er der fokus på at skabe de bedste rammer for yderligere bosætning, men også mindre erhvervsudvikling herunder detailhandel. Der kigges derfor positivt på at ændre og udvide rammerne for boliger og erhvervsliv. Lige som de rekreative arealer skal kunne udvikle sig og i et vist omfang arealer til offentligt formål.

Landsbybeskrivelse af Langø

Langø er en landsby på det vestlige Lolland med fiskerihavn og lystbådehavn, beliggende i Langø Sogn ca. 13 kilometer vest for Nakskov ved indsejlingen til Nakskov Fjord. Bebyggelsen har 269 indbyggere (2023).

Landsbyen ligger i byzone, og er en del af Sydvestklyngen. Den har en kirke og en restaurant, men ingen dagligvarebutik.

Befolkningssammensætning

Sammenlignet med de andre syv landsbyer, så er befolkningen kendetegnet ved en lav repræsentation i aldersgruppen 0-5 (3%) og 18-67 (43%) år, og en højere andel af de 65-79-årige (36%). Der er lige mange kvinder og mænd i Langø.

Befolkningstallet har været faldende igennem en længere årrække, men siden 2000 har der været balance imellem tilflytning og fraflytning. Størstedelen af tilflyttere flytter i ejerbolig (74%), og de fleste fraflyttere forbliver i Lolland Kommune (72%).

Civilsamfundskraft

I Langø ser de hele det sydvestlige Lolland som byens opland. Det frivillige engagement er højt i byen og det skyldes til dels byens bylaug, hvor der i 2022 var indmeldt 282 medlemmer.

Langt de fleste medlemmer af byens foreninger bor også i byen, men på baggrund af Langø's indbyggertal, der i denne periode opgjordes til at være 269 personer, må det siges at være en fremragende opbakning. Desuden har de i byen ligeledes Bådelaugget, der har omkring 220 medlemmer. Disse spreder sig over et større geografisk område, hvoraf de fleste dog kommer fra det sydvestlige Lolland. Også her er der høj grad af deltagelse og engagement, primært omkring aktiviteter på havnen.

Byen har 2 beboerhuse; Forsamlingshuset og Bådelaugets klubhus på havnen. Forsamlingshuset bliver brugt når borgerne skal samles; det være sig omkring fællesspisning, (Madfællesskabet), loppemarked, juletræsarrangement eller andre sociale aktiviteter for byens borgere m.m. Der arrangeres lejlighedsvis foredrag i forsamlingshuset, ligesom andre arrangementer afholdes med stor deltagelse. Huset lejes også ud til private arrangementer. Bådelaugets klubhus er klubhus for fritidssejlerne. Her afholdes også sociale arrangementer for lokale f.eks. syng sammen.

7 virksomheder har hjemme i Langø.

I Langø findes ingen fodboldbane eller idrætshal, men der er dog stadig muligheder for at dyrke idræt; f.eks. på Cykelcampingpladsen, hvor de har petanque-bane, krolfbane samt udendørs motionsredskaber, der er opstillet til cirkeltræning.

Ligeledes har en beboer stillet sin private multibane til rådighed for medlemmerne af Bylauget. Her bliver der primært spillet tennis.

Langø Bylaug har deltaget med repræsentanter i klyngesamarbejdet og opfattelsen af dette samarbejde sammenfattes således: "Der har været mange møder gennem tiden, men udbyttet har været småt, og det har generelt været tungt arbejde at deltage i. Der har dog været afviklet nogle ture i foråret, som har været fine, ligesom de har modtaget 30.000 kr. til projekt "Museum/madpakkehus".

Langø by fremstår utrolig velholdt. Græsset på fællesarealerne slås, blomsterbede anlægges og luges og er noget ødelagt eller gået i stykker bliver det ordnet. Dette foregår på frivillig basis og det meste koordineres via Bylaugets bestyrelse, der også selv påtager sig ganske mange af disse vedligeholdelsesopgaver.

De har et forbilledligt samarbejde med Park og Vej, og rigtig meget kan lade sig gøre og rigtig meget er kommet i stand, i et meget ligeværdigt samarbejde mellem de frivillige i Langø og Park og Vej. Cykelcampingpladsen er velbesøgt og de oplever et stigende antal af turister.

En af de helt store udfordringer for Langø er at tiltrække nye beboere, og specielt yngre mennesker med børn. Langø har bosætningsambassadører og afholdte for et par år siden

en "messe" i forsamlingshuset, hvor de fortalte om nogle af de herligheder, som Langø byder på, men det gav ikke rigtig noget.

Boliger

Blandt Langø's 204 boliger er kun lidt over halvdelen beboet af ejer, der er en lav andel af lejeboliger og en stor andel (29%) af tomme boliger. Til gengæld er der ingen kondemneret bygninger og antal af nedrevne bygninger er også meget lavt.

Landsbyen markerer sig ved en meget stor andel af flexboliger (18%).

Halvdelen af boligerne er bygget i 60'erne og 70'erne, men ud af de 8 landsbyer er Langø også et af de få steder, hvor der er bygget nye boliger siden 2020 (3 boliger).

Andelen af huse større end 160 m² er højere i Langø (29%) end i de syv andre landsbyer.

Service

De fleste af Langø's servicetilbud ligger i Nakskov, og generelt er landsbyen præget af, at der er langt (13 km) til bibliotek, børnehave, dagpleje/vuggestue, gymnasium, skoler, sportsfaciliteter og private pasningsordninger.

Infrastruktur og tilgængelighed

Infrastrukturmæssigt ligger Langø også længere, end de valgte landsbyer, fra større byer, togstationer og motorvej. I hverdage er der busforbindelse til Nakskov med timedrift fra kl. 06-18, turen tager 20 minutter, men der køres ikke i weekenden.

Natur

Placeret i det værdifulde inddæmmede landskab og ved indsejlingen til Naturpark Nakskov Fjord har Langø meget natur at byde på. Der er dog længere til større skove og søer, og der er 5 km til nærmeste, officielle strand.

Varme

I Lolland Kommunes Varmeplan fra 2017 er Langø beskrevet som en olielandsby, da 112 bygninger (57%) har oliefyr, 58 bygninger har elvarme samt 28 har anden individuel varmforsyning som f.eks. fastbrændselsfyr eller varmepumpe. Antallet af oliefyr er i 2023 faldet til 76 (38%).

Der findes flere muligheder for at etablere en eller anden form for kollektiv forsyning baseret på CO₂-neutralt brændsel i Langø. Dog ligger byen forholdsvis langt fra det nærmeste eksisterende fjernvarmeområde, som er Nakskov. Afstanden fra Langø til varmeværket i Nakskov er ca. 12 km.

Kategori, virkemidler og målsætning

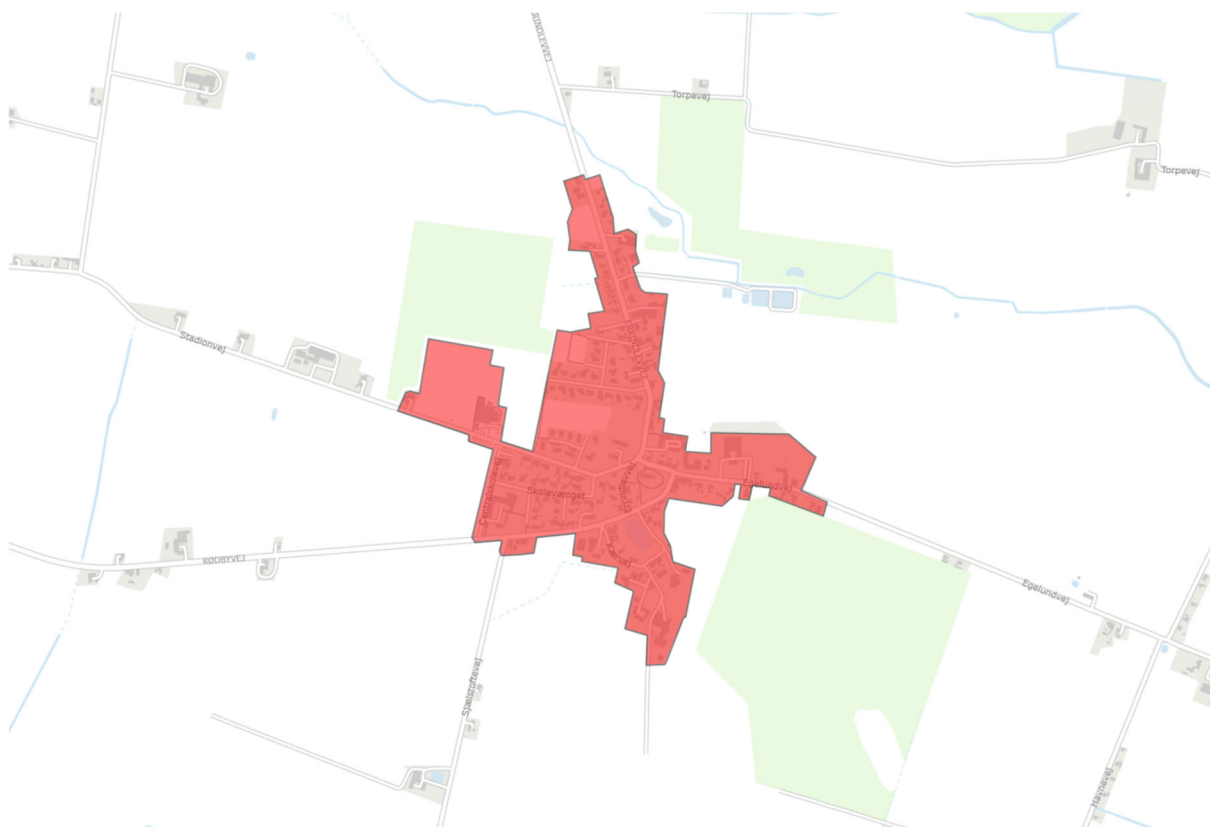
Langø er karakteriseret som en Turismelandsby.

Turismelandsbyer har ofte private servicetilbud henvendt til borgere og turister som f.eks. restauranter B&B mv. De har typisk et stort antal flexboliger, naturskøn placering og ligger inden for de udpegede turistområder.

Udviklingen af kommunens landsbyer drives generelt af borgere, erhvervsliv og det lokale foreningsliv. Lolland Kommune ønsker generelt at understøtte udviklingen af landsbyerne med den kommunale planlægning og landzoneadministrationen hvor det kan lade sig gøre under hensyn til natur, miljø, landskab og naboer.

Turismelandsbyer udgøres for nu af Langø. Her er der fokus på tiltag der kan understøtte turismeudvikling, f.eks. nye rammer til hoteller eller sommerhuse mv., men i et vist omfang også bolig- og erhvervsudvikling og rammer til rekreative formål.

Landsbybeskrivelse af Errindlev

Errindlev ligger 16 km syd for Maribo og 9 km øst for Rødby. Den er en lille landsby på det sydlige Lolland med 265 indbyggere (2023). Midt i landsbyen, på en bakke, findes landsbyens kirke.

Landsbyen er med dens centrale kirke i et cirkulært vejforløb, med gadekær, præstegård og lokal købmandsforretning udpeget som et vigtigt kulturmiljø. I landsbyen ligger også det fredede Errindlev Mejeri. Det er et gammelt andelsmejeri, som for nogle år siden blev købt af lokalbefolkningen.

Errindlev ligger i landzone, og er en del af Landsbyklyngen Sydøst Lolland.

Befolkningssammensætning

Befolkningssammensætningen i Errindlev ligner meget det gennemsnitlige billede for hele kommunen, hvor der er et lavt antal børn og unge, hvor ca. halvdelen er i den arbejdsdygtige alder og hvor 35-40% af indbyggerne er 65+.

I Errindlev har befolkningstallet også været faldende igennem en længere årrække, men siden 2000 har der været overskud imellem tilflytning og fraflytning. En stor del af tilflytterne kommer fra andre kommuner og de bor alene. En stor del af fraflytterne

flytter til en anden kommune (46%), men 49% bliver i Lolland Kommune, når de flytter fra Errindlev.

Boliger

Blandt Errindlevs 173 boliger, er der ingen der er kondemneret, og kun 3% svarende til 6 styk er flexboliger. Med 4 boliger siden 2010 er antallet af nedrivninger også lavt.

Der er en høj andel af lejeboliger (32%), og under en tredjedel af boligerne er fra før 1940, og næsten 2/3-dele er bygget efter 1960. Der er dog kun bygget en bolig siden 2000.

Service

På nær sportsfaciliteter, så ligger de fleste af Errindlevs servicetilbud i Holeby, Rødby eller Maribo, og generelt er landsbyen præget af, at der er langt til bibliotek, børnehave, dagpleje/vuggestue, gymnasium, skoler og private pasningsordninger.

Infrastruktur og tilgængelighed

Infrastrukturmæssigt ligger Errindlev også længere, end de fleste andre landsbyer, fra større byer, togstationer og motorvej. Skolebussen til Rødby er den eneste busdrift der er i landsbyen, og der køres 4 gange dagligt.

Natur

Errindlev er placeret i det værdifulde slettelandskab og de regionale cykelruter kommer igennem landsbyen. Der er 300 meter til skov og 8-9 km til strand.

Varme

I Lolland Kommunes Varmeplan fra 2017 er Errindlev beskrevet som en olielandsby, da 111 bygninger (65%) har oliefyr, 36 bygninger har elvarme samt 24 har anden individuel varmforsyning som f.eks. fastbrændselsfyr eller varmepumpe. Antallet af oliefyr er i 2023 faldet til 85 (52%).

Der findes flere muligheder for at etablere en eller anden form for kollektiv forsyning baseret på CO₂-neutral brændsel i Errindlev. Byen kan forsynes med varme fra enten Holeby Fjernvarme - afstand ca. 5 km eller Rødby Varmeværk - afstand ca. 7 km. - via en transmissionsledning fra et af de to forsyningsselskaber. Alternativt kan der etableres et selvstændigt og lokalt CO₂-neutralt produktionsanlæg, der forsyner byen lokalt.

Kategori, virkemidler og målsætning

Errindlev er karakteriseret som en boliglandsby.

En boliglandsby har oftest få servicetilbud og man oplever generelt et fald i antal indbyggere, og/eller større fraflytning end tilflytning. Der er relativt langt til de større byer i kommunen og typisk er der relativt langt til de større færdselsårer. Boliglandsbyerne er typisk den største landsby i et større opland og det naturlige centrum for en række aktiviteter i området.

Udviklingen af kommunens landsbyer drives generelt af borgere, erhvervsliv og det lokale foreningsliv. Lolland Kommune ønsker generelt at understøtte udviklingen af landsbyerne med den kommunale planlægning og landzoneadministrationen hvor det kan lade sig gøre under hensyn til natur, miljø, landskab og naboer.

I boliglandsbyerne er der fokus på at aktivere den eksisterende bygningsmasse og skabe udvikling inden for de eksisterende rammer.

Landsbybeskrivelse af Hillested

Hillested er en landsby med 229 indbyggere (2023), beliggende i Hillested Sogn ved Sydmotorvejen. Byen ligger fire kilometer sydvest for Maribo og seks kilometer nord for Holeby.

Landsbyen ligger i landzone, og er en del af Landsbyklynge Sydøst Lolland. Den har en kirke men ingen dagligvarebutik.

Befolkningssammensætning

Sammenlignet med de andre syv landsbyer, så er andelen af mænd (56%) og andelen af indbyggere i den erhvervsaktive alder (58%) høj i Hillested. Der er også lidt flere 0-5-årige (5%) og lidt færre over 80 år (5%) end de andre landsbyer og i forhold til kommunegennemsnittet.

Befolkningstallet har været faldende igennem en længere årrække, men siden 2000 har der været en positiv vækst af tilflyttere i forhold til fraflyttere, og det seneste år har der også været en befolkningsmæssig tilvækst på 4 % svarende til 10 personer.

Boliger

Blandt Hillestedes 129 boliger er hele 73% beboet af ejer.

Der er en lav andel (3%) af tomme boliger og med kun 4 bygninger siden 2010, er antallet af nedrivninger også ret lavt, men samtidigt er der lige nu 3 kondemnerede bygninger, hvilket er det højeste antal blandt de otte landsbyer.

Landsbyen markerer sig ved den næststørste andel af flexboliger; 5% svarende til 6 boliger.

Boligernes aldersfordeling er ret jævnt fordelt, hvor ca. 45% er fra før 1940 og ca. 45% er fra efter 1960. Som den eneste landsby udover Langø, så er der i Hillested bygget én bolig efter 2020.

Service

Alle Hillesteds servicetilbud ligger udenfor landsbyen og de fleste er i Maribo. Generelt er landsbyen præget af, at der er 4-5 km til bibliotek, børnehave, dagpleje/vuggestue, gymnasium, skoler, sportsfaciliteter og private pasningsordninger.

Infrastruktur og tilgængelighed

Infrastrukturmæssigt har Hillested også kortere end de valgte landsbyer til større byer, togstationer og motorvej. I hverdage er der busforbindelse til Maribo med halvtimesdrift, og turen tager 10 minutter.

Natur

Hillested ligger i slettelandskabet og tæt på Maribo Sønderø (4 km). Der er 6 km til nærmeste, officielle strand, men ellers ligger landsbyen tættere end gennemsnittet på større skov og lysåben natur.

Varme

I Lolland Kommunes Varmeplan fra 2017 er Hillested (sammen med Håred og Rå) beskrevet som en olielandsby, der havde 109 bygninger (63%) med oliefyr, 42 bygninger havde elvarme og 21 havde anden individuel varmforsyning som f.eks. fastbrændselsfyr eller varmepumpe.

I dag er der i Hillested mulighed for at tilslutte sig fjernvarme, hvilket 41% indtil videre har benyttet sig af. Andelen af oliefyr er samtidigt faldet til 14%.

Kategori, virkemidler og målsætning

Hillested er karakteriseret som en forstadslandsby.

I en forstadslandsby er der ingen eller få servicetilbud. Her bor man på landet, men man bor samtidig tæt på de offentlige og private servicetilbud der er i hovedbyerne.

Udviklingen af kommunens landsbyer drives generelt af borgere, erhvervsliv og det lokale foreningsliv. Lolland Kommune ønsker generelt at understøtte udviklingen af landsbyerne med den kommunale planlægning og landzoneadministrationen hvor det kan lade sig gøre under hensyn til natur, miljø, landskab og naboer.

I forstadslandsbyerne er det særligt udviklingen af boligområder og bosætningstilbud, der er fokus på, samt rekreative arealer.